

Till redaktionen: Hela rapporten inklusive tabeller och diagram finns på www.afa.se

Sveriges farligaste jobb – hela listan

I dag presenteras den största undersökningen av arbetsskador och sjukfrånvaro

Träindustriarbetare, metallarbetare och gruvarbetare toppar listan över Sveriges farligaste jobb. Det är en av många slutsatser i AFA:s årliga rapport om arbetsskador och sjukfrånvaro. När det gäller allvarliga arbetsolycksfall är fallolyckor vanligast, hot och våld ökar mest och maskinolyckor ger allvarligaste konsekvenser.

Antalet sjukfall som leder till sjuk- eller aktivitetsersättning ökar inom alla yrkesgrupper (1995-2001). Den största ökningen finns bland förskolelärare och fritidspedagoger (116 procent) och undersköterskor (100 procent).

En tredjedel av alla som varit sjukskrivna mer än 90 dagar kommer någon gång få sjuk- eller aktivitetsersättning. Bland de som varit sjukskrivna mer än ett år är siffran 60 procent.

I dag presenterar AFA, som ägs av LO, Svenskt Näringsliv och PTK, sin årliga rapport om allvarliga arbetsskador och långvarig sjukfrånvaro. Till grund för rapporten ligger AFA:s skadestatistik (TFA och AGS), data som insamlats sedan 1988.

- Parterna publicerar rapporten för att ge ett bra underlag för satsningar på skadeförebyggande arbete inom utsatta områden, något som är nödvändigt om vi ska lyckas skapa ett friskare arbetsliv. Redan i dag genomför parterna tillsammans med AFA flera omfattande preventions- och arbetsmiljöprojekt, säger Gunnar Söderberg, vice VD, AFA.

Sveriges farligaste jobb

För att få en samlad bild av den arbets- och sjukdomsrelaterade ohälsan för olika yrken har AFA vägt samman fyra indikatorer på ohälsa (allvarlighetstal)¹. Yrken inom industrin och byggnadsarbete dominerar listan. Jämfört med förra året har allvarlighetstalet ökat för de yrkesgrupper som redan befinner sig i en utsatt position.

Yrke	Allvarlighetstal
Träindustriarbete	14,8
Metallarbete	10,2
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	10,0
Däckpersonal, lotsar och fartygsbefäl	9,7
Murare	9,6
Betong- bygg- och anläggningsarbete	9,3
Byggnadsmålare	9,1
Livsmedelsarbete	8,1
Isolerings- och VVS-montörer	7,6
Yrkesförare	5,6
Städare och fönsterputsare	5,6
Brandpersonal	5,4
Pappers- och pappersmassearbetare	5,4
Grafiskt arbete	5,2
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	4,7
Övrigt industriellt arbete	4,5

Yrke	Allvarlighetstal
Väktare	4,0
Godshantering, lagerarbete	3,9
Fastighetsskötare, renhållningsarbete. m fl.	3,8
Textil-, skinn-, läderindustriarbete	3,5
Underskött., sjukvårdsbitr., ambulansförare	3,5
Socialt arbete, vård- och omsorgsarbete	3,5
Tandvårdsarbete	3,3
Hotell- restaurang och storköksarbete	3,0
Övrigt hälso-, sjukvårdsarbete	2,9
Förskolelärare, fritidspedagoger	2,8
Barnskötare	2,8
Försäljare inom detaljhandel	2,7
Lärare	2,7
Sjuksköterskor, barnmorskor m fl.	2,4
Elektriskt arbete	2,2
Läkare	1,1
Genomsnitt	4,0

¹ De fyra indikatorerna är medicinsk invaliditet till följd av arbetsolycksfall, arbetssjukdom, sjukdom som medfört sjukskrivning mer än 90 dagar samt aktivitets- eller sjukersättning.

Trä och metall värst drabbade

Allra farligast är det att vara träindustriarbetare. De löper åtta gånger så stor risk att drabbas av ett invalidiserande olycksfall jämfört med genomsnittet. De löper också stor risk att drabbas av arbetssjukdomar och sjukfall mer än 90 dagar. Det har också blivit farligare att vara metallarbetare, jämfört med förra året har deras allvarighetstal ökat med tio procent. Mellan 1997 och 2002 är ökningen nästan 17 procent.

Två amputationer per arbetsdag

Varje dag inträffar nästan två arbetsolyckor som leder till amputation (400-450 per år), olyckor som främst orsakas av maskiner inom trä- och metallindustrierna. Trots omfattande insatser för att förebygga dessa skador är antalet amputationer skrämmande oförändrat över tiden.

Antalet allvarliga olycksfall minskar inte

Antalet allvarliga arbetsolycksfall ligger fortfarande konstant. Metallarbetare är en stor grupp och de råkar ut för i särklass flest allvarliga olycksfall; 1 628 stycken varav 553 invalidiserande. Högst risk att drabbas av ett allvarligt arbetsolycksfall löper polis och tullbevakningspersonal. Där är risktalet hela 17,6 (genomsnittet för alla yrken är 2,6). Två tredjedelar av dessa olycksfall orsakas av hot och våld.

- Ännu är det för tidigt att avläsa effekterna av de insatser som hittills genomförts. Satsningarna är långsiktiga och det tar tid att nå resultat. Vi fortsätter arbetet med att förebygga skador och sjukdomar, bland annat genom parternas två arbetsmiljöprogram Sunt liv.nu och Bättre arbetsmiljö och hälsa, säger Gunnar Söderberg.

Hot och våld ett växande problem

Rapporten visar tydligt att hot och våld har blivit ett allt vanligare inslag i arbetslivet. Förutom poliser och tullbevakningspersonal uppvisar försäljare i detaljhandeln ett ökat antal allvarliga arbetsolycksfall till följd av hot och våld. Även kriminalvårdare, väktare, yrken inom psykiatri, socialvården och omsorgen rapporterar allt oftare om denna typ av allvarliga olycksfall.

- Hot och våld drabbar nya yrkesgrupper i allt större utsträckning. Detta är alarmerande och här finns mycket kvar att göra, säger Michel Normark, avdelningschef AFA Prevention.

Vård, skola, omsorg den främsta prioriteringen

Belastningsskador, fallolyckor och mental ohälsa orsakar många sjukskrivningar. Värst drabbade är yrken inom städ, vård, skola och omsorg där främst kvinnor, födda på 40-talet, arbetar. Skador och sjukskrivning är ofta en kombination av akut överansträngning, fallolyckor, arbetsmiljöbrister och nedskärningar.

- Nationellt bör den främsta prioriteringen vara att bygga en bättre arbetsmiljö för dessa grupper. Om vi ska lyckas vända den negativa trenden krävs en kraftig, systematisk satsning på bättre utrustning, arbetsmetoder, organisation och arbetsledning. För att säkerställa nyrekryteringen är det nödvändigt med en kraftsamling på att förbättra den psykosociala arbetsmiljön, avslutar Gunnar Söderberg.

För ytterligare information kontakta AFA Arbete och Hälsa:

Gunnar Söderberg, vice VD AFA, 08-696 46 00, 0708-92 85 70

Agneta Östberg Forsell, pressansvarig, 08-696 46 13, 0708-92 85 78

Michel Normark, avdelningschef Prevention, 08-696 45 90, 0708-92 85 86

Mikael Forsblom, analytiker Prevention, 08-696 45 94, 0708-93 95 70

Elin Klaesson, analytiker Prevention, 08-696 45 65, 0708-93 95 37